

Pleio als online platform voor de publieke zaak

Door: Davied van Berlo

Bij sociale media denken we al snel aan interactieve sites op internet, zoals Facebook of Twitter. De fundamentele verandering voor overheidsorganisaties komt echter pas als we deze middelen intern gaan gebruiken, als de werkplek sociaal wordt en de netwerksamenleving de overheid binnen komt. Wat is de rol van Pleio hierbij en hoe maken overheidsorganisaties daar nu al gebruik van?

Over organisatiegrenzen heen

Twee jaar geleden heb ik met enkele collega's van de Belastingdienst Pleio opgericht. Het doel: iedereen de mogelijkheid bieden op zijn onderwerp mensen bij elkaar te brengen en kennis uit te wisselen, of dat nu een kennisnetwerk voor vakgenoten is, een samenwerkingsverband van organisaties of een projectteam dat samen aan een nota werkt. Pleio biedt een platform om de juiste mensen rond een onderwerp bij elkaar te brengen.

Pleio bleek een grote behoefte te vervullen bij ambtenaren die over organisatiegrenzen heen wilden samenwerken maar daar tot dat moment geen platform voor hadden. Op Pleio werd een enorme diversiteit aan samenwerkingsverbanden zichtbaar, van grote overheidsprogramma's (zoals het Deltaprogramma) tot een Haarlemse wijkregisseur die via Pleio in contact blijft met zijn partners in de wijk.

Online samenwerkingsverbanden

Noord-Brabant praat met instellingen over de transitie jeugdzorg, veiligheidsregio's wisselen kennis uit met GGD's en gemeenten, enkele gemeenten in Kennemerland voeren samen de Wet Werken naar Vermogen in, Logius (BZK) discussieert met afnemers over de invoering van de Digikoppeling, de provincie Drenthe brengt op Pleio welzijnsmedewerkers bij elkaar en drie fusiegemeenten openen alvast een gezamenlijk intranet.

Overall waar een grens wordt gelegd, ontstaat behoefte aan samenwerking en kennisuitwisseling over die grens heen. De overheid bestaat al lang niet meer uit drie bestuurslagen, maar uit een brede schakering van samenwerkingsverbanden, soms samengebracht in een nieuwe organisatie (rond bedrijfsvoering of administratie, maar ook belastingen of vuilnisophaaldienst), soms in de vorm van samenwerking over organisatiegrenzen heen.

Externe platformen

De meerwaarde van online platformen voor samenwerking binnen de overheid en met de samenleving was al langer bekend doordat veel ambtenaren gebruik maken van allerlei commerciële online diensten: Google Docs wordt ingezet om samen aan documenten te werken, Yammer om binnen organisaties berichten en kennis uit te wisselen en Ning en Viadesk om online samen te werken in groepen.

Deze diensten hebben als voordeel dat ze kennisuitwisseling en samenwerking mogelijk maken over de grenzen van organisaties heen en niet beperkt zijn tot de ict-omgeving van de eigen organisatie. Ze bieden allerlei functionaliteiten om co-creatie mogelijk te maken en zijn via internet bereikbaar vanaf de werkplek, vanuit huis en onderweg en vaak ook met verschillende apparaten. Dat is het voordeel van werken in de cloud.

Er kleven echter ook nadelen aan dergelijke commerciële oplossingen: *Versnippering*: Er wordt per dienst over het algemeen een beperkt aantal functionaliteiten aangeboden (op LinkedIn kan bijvoorbeeld wel gediscussieerd worden, maar kunnen geen documenten worden uitgewisseld);

Controleverlies: Profielgegevens en andere data worden door het bedrijf opgeslagen, over het algemeen in de Verenigde Staten. Daarmee komen ze onder Amerikaans recht te vallen en kunnen ze worden gebruikt voor commerciële doeleinden;

Continuïteit: De bedrijven kunnen failliet gaan of worden overgenomen waarna de dienstverlening van het ene op het andere moment beëindigd wordt en de overheidsdata verdwijnt of in andere handen komt.

Vandaar dat er behoefte was aan een platform dat overheidsbreed beschikbaar is en breed inzetbaar voor de publieke zaak, maar ook garanties biedt voor de continuïteit van de dienstverlening en de veiligheid van alle persoonlijke gegevens en overheidsinformatie die erin wordt opgeslagen. Dat waren de aanleidingen om van start te gaan met Pleio als platform voor de publieke zaak.

Persoonlijke werkomgeving en groepen

Pleio biedt elke ambtenaar of publieke professional en iedereen die verder actief wil zijn voor de publieke zaak de mogelijkheid om een account te openen en zich met zijn profiel te presenteren. Elke gebruiker krijgt een dashboard om overzicht te houden over de activiteiten en onderwerpen waar hij mee bezig is en hij heeft diverse functionaliteiten tot zijn beschikking om samen te werken of kennis uit te wisselen (blogs, statusberichten, documenten uploaden, etc.).

Daarnaast kunnen gebruikers een groep openen om mensen bij elkaar te brengen rond een thema, dossier, project of casus. Een dergelijke “online vergaderzaal” kan open zijn of besloten. Ook hier zijn verschillende functionaliteiten beschikbaar om kennis uit te wisselen of samen te werken, bijvoorbeeld discussiefora en samen schrijven aan documenten. Op deze manier kan Pleio worden ingezet als persoonlijke werkomgeving en als platform voor co-creatie.

Deelsites voor organisaties

Overheids- en andere publieke organisaties kunnen gebruik maken van Pleio om een eigen interactieve site of platform aan te maken. Zo'n deelsite kan een eigen vormgeving krijgen en een eigen internetadres en kan net als een echt gemeentehuis of overheidsgebouw worden ingezet voor diverse doeleinden en toegankelijk gemaakt voor verschillende doelgroepen, zowel voor intern gebruik als voor co-creatie met de samenleving.

Zo kan er een deelsite worden ingericht als intranet voor alle medewerkers van één organisatie of juist als samenwerkingsomgeving voor mensen van verschillende organisaties. Een deelsite kan dienen als projectomgeving waar medewerkers contact houden met externe partners, maar kan ook worden ingericht als participatiesite om burgers te betrekken bij het werk van de overheid of als wijkwebsite zodat buurtbewoners online bij elkaar kunnen komen.

Voorbeeld: Dienst Landelijk Gebied

Het beantwoorden van maatschappelijke vraagstukken vraagt steeds vaker om een goede samenwerking tussen overheidsorganisaties, ondernemers en maatschappelijke partijen: samenwerking over overheids- en organisatiegrenzen heen. Aan alleen een intranet heb je dan niet genoeg. Een netwerkorganisatie heeft ook een werkomgeving nodig. Dienst Landelijk Gebied koos voor een combinatie van Rijksportaal en Pleio.

DLG schaaft op meerdere borden. Zo bestaat er nog steeds een nauwe band met het ministerie van EL&I, waar bijvoorbeeld het natuurbeleid wordt gemaakt en waarmee wordt samengewerkt op het gebied van bedrijfsvoering (steeds vaker ook in Rijksverband). De uitvoering van projecten geschiedt in samenwerking met provincies en gemeenten, maar ook met andere uitvoeringsorganisaties zoals Rijkswaterstaat en terreinbeheerders zoals Staatsbosbeheer.

Niet alleen overheidsorganisaties zijn een partij bij de herinrichting van gebieden. Gebiedsprojecten raken al gauw de doelen en belangen van

meerdere partijen. Zo zitten Natuurmonumenten en provinciale landschappen vaak rond de tafel, evenals natuurorganisaties. Daarnaast worden bewoners en ondernemers in de omgeving steeds nauwer betrokken. Via online en offline participatie worden meningen en kennis van omwonenden verzameld. Opgeteld zorgt dat voor een complex speelveld.

DLG als facilitator van co-creatie

In dat speelveld stelt DLG zich op als verbinder: “Bij de inrichting van gebieden spelen vele partijen een rol, elk met hun eigen belangen. DLG is de spil tussen deze partijen en ziet er op toe dat alle belangen worden meegenomen in het proces.” DLG zorgt ervoor dat de juiste partijen aan tafel zitten en faciliteert de samenwerking en kennisuitwisseling over de grenzen van al deze organisaties heen. Voor DLG is co-creatie de praktijk van alledag.

Voor overheidsorganisaties is dit geen uitzonderlijke situatie. Elke organisatie bevindt zich in een netwerk van verbindingen, een web van samenwerkingsverbanden. Dit is hoe de netwerksamenleving zich manifesteert. Rond elke opdracht ontstaat weer een nieuw netwerk, met collega's uit de eigen organisatie, ambtenaren van andere overheden en mensen van buiten. Bij elk project ontstaat een nieuw web van co-creatie.

Davied
@davied

Fred @Voorbrood vertelt over 't DLG-intranet: yfrog.com/esqh2tzj “Medewerkers wilden 'n intranet waar ze zelf aan de slag konden.”

◀ Reply 🔄 Retweet ★ Favorite

Van organisatiegericht naar netwerkgericht

Omdat opdrachten niet meer alleen vanuit het ministerie komen vindt er bij DLG een verschuiving plaats van een hiërarchische uitvoering van projecten naar co-creatie in netwerken. Daardoor vindt ook een verschuiving plaats in de manier van werken: niet de organisatiestructuur staat centraal, maar het project en het gebied. De nadruk ligt niet meer op de samenwerking binnen de organisatie, maar in het netwerk. En dat vraagt om andere voorzieningen.

De ICT-voorzieningen van de meeste organisaties zijn nog gericht op kennisuitwisseling en samenwerking binnen organisaties. De huidige intranetten en ICT-omgevingen sluiten daardoor niet aan op deze nieuwe manier van werken. Co-creatie gaat over organisatiegrenzen heen. Samenwerking rond projecten, onderwerpen, dossiers, etc. vraagt om een ander soort samenwerkplatform. Zo kwam DLG op Pleio terecht.

Een platform voor samenwerking

Als DLG zijn rol als facilitator van co-creatie in het landelijk gebied goed wil vervullen, dan is een goede informatie-uitwisseling met al die verschillende partijen van cruciaal belang. Voor collega's van het Rijk is een site aangemaakt op Rijksportaal. Daar presenteert DLG zijn diensten aan de andere ministeries. Daarnaast is in Pleio een intranet ingericht waar de 1100 medewerkers informatie van de organisatie kunnen vinden en met elkaar kennis kunnen uitwisselen.

Maar dat is niet het enige. Pleio biedt ook de mogelijkheid om mensen van buiten te betrekken. Medewerkers kunnen op het DLG-intranet groepen aanmaken en daar hun contacten in uitnodigen. Op die manier ontstaan projectdossiers waar verschillende partijen kunnen samenwerken en discussiëren. Voor participatietrajecten kunnen weer aparte deelsites worden aangemaakt, zodat bewoners en omwonenden betrokken kunnen worden.

DLG heeft zo de beschikking gekregen over een samenwerkingsomgeving die op verschillende manieren ingezet kan worden, afhankelijk van de behoefte van dat project. Door een samenwerkingsverband een platform te bieden kan de samenwerking naar een hoger plan getild worden. Daarmee kan DLG de komende tijd zijn rol als facilitator van co-creatie in het landelijk gebied verder invulling geven. Ik ben benieuwd welke nieuwe vormen van co-creatie hier zullen gaan ontstaan.

Strategische doelstellingen

Pleio kan worden ingezet als persoonlijke werkomgeving, als online vergaderzaal voor teams en projecten en als online gemeentehuis voor samenwerking binnen overheidsorganisaties en met de samenleving. Daarmee biedt Pleio een platform voor co-creatie op verschillende niveaus en kunnen voor elk onderwerp en voor elke publieke taak de juiste mensen bij elkaar worden gebracht om samen te werken aan de publieke zaak.

De oprichting van Pleio had echter ook een aantal strategische doelstellingen, namelijk om op deze manier co-creatie binnen de overheid te stimuleren en overheidsbreed kosten te besparen op de aanschaf en het beheer van ict. Door nieuwe functionaliteiten toe te voegen aan Pleio kan tevens het niveau van samenwerking binnen de overheid en co-creatie in de samenleving worden verhoogd. Door het platform te verbeteren, verhogen we de kwaliteit van de publieke zaak.

Een platform voor de publieke zaak

Tenslotte kan door de aanwezigheid van een centraal platform worden nagedacht over een andere inrichting van de overheid en uitvoering van publieke taken. Kennis kan gemakkelijker overheidsbreed worden uitgewisseld en werk kan worden verdeeld en uitgevoerd over organisatiegrenzen heen. De overheid kan zich profileren als facilitator van co-creatie in de publieke zaak en een betrouwbaar platform bieden om mensen bij elkaar te brengen.

Pleio zal zich de komende tijd verder ontwikkelen voor de uitvoering van publieke taken, waar individuen zich kunnen verbinden in netwerken en er kleine en grote online samenwerkingsverbanden een platform hebben om aan een gezamenlijk resultaat te werken. Dat is de ambitie van Pleio: een platform om de overheid efficiënter te laten werken en co-creatie voor de publieke zaak naar een hoger niveau te tillen.

Davied is werkzaam als programmamanager Ambtenaar 2.0 bij de Rijksoverheid. Hij is initiatiefnemer van het netwerk Ambtenaar 2.0 en Pleio, het samenwerkplatform van de overheid.

Davied schrijft over de ontwikkeling van de overheid 2.0 in Nederland. Hij heeft twee boeken op zijn naam staan en publiceert regelmatig artikelen, blogs en opiniestukken.

Twitter: @Davied

Website: davied.nl